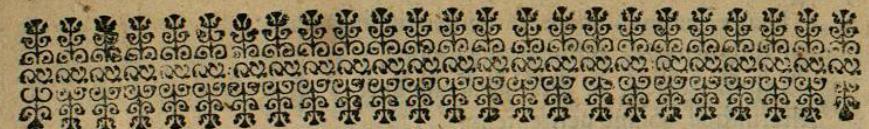

probus omnis sit miser , cumque improbus sit quicunque supplicio dignus est , propterea quod aliquis supplicio est magis dignus , eo magis improbus adeoque magis miser haberi debet : sic cognitor existimans esse deterius inferre quam pati injuriam , statuit supplicium inferendum non ei , qui pertulit , sed ei qui fecit injuriam . Unde Christus Matth . 5 . beati , inquit , qui persecutionem patiuntur .

quod respiciens S. Chrysost. ait neminem ladi nisi à seipso . Atqui improbus è magis dignus est supplicio , quod alteri intulerit injuriam : reipublicæ quippe interest , ut improbi puniantur .

Atque ex his omnibus sequitur , improbos sive ægros animo , non secus ac ægros corpore non odio sed miseratione potius dignos esse : quare

METRUM IV.

CARMEN constans ex duplice genere versuum alternorum , quorum prior phaleucus spondeum , dactylum , & duos trochaeos habet , unde quanto verso legi debet apri non aper ; posterior est pentameter elegiacus , de quo supra .

ARGUMENTUM.

CUM mors immineat , aut sponte veniens , aut à feris aliisque hominibus accelerata , inquit Philosophia , præstat te diligere probos , & misereri improborum , quam ullos odise & armis laceſſere .

Quid tantos juvat excitare motus
Et propriâ fatum sollicitare manu ?
Si mortem petitis , propinquat ipsa
Sponte suâ , volucris nec remoratur equos ,

INTERPRETATIO.

Quid prodeſt vobis excitare motus tantos odij , & urgere mortem vestris manibus ? Si quaritis mortem , hac appropinquat ultra neque tardat equos suos precipites :

NOTÆ.

1. *Tantos motus.*] Ut perturbationes motibus corporis concipiuntur : sic eadem conceptæ diversos producunt ejusdem corporis motus . Sed nulla perturbatio tantos motus , quantos odium patit : qui eam odio commoverunt , hi in amicos , fortunas , famam , vitam denique ipsam adversariorum erumpunt .

2. *Fatum sollicitare manu.*] Sollicitare propriè dicitur ille , qui corpus de suo loco movet , quasi hoc de suo solo movendo , vicinum à quo recedit , relinquit Solum , ut ipsum solum abit . Hinc propter quamdam similitudinem sollicitare dicimus mentem , cùm eam spe , metu , aut qualibet aliâ ratione de suâ sententiâ movere tentamus . Sic ergo qui duello pugnant , quod mortem veluti de suis sedibus pulsam ad semetipos mouere videantur , hi mortem dicunt propriâ manu sollicitare : quemadmodum Seneca in Hercul. fur. v. 867 . canit .

Quid juvat durum properare fatum ,
Omnis hac magnis vaga turba terris
Ibit ad manes facietque inverti
Vela Cocyto .

3. *Si mortem petitis , &c.*] Philosophia videtur deinceps afferre causas mortis . Causa autem mortis duplex . Una interior , sive naturalis elementorum , ex quibus homo constat , compositione : & hæc notatur his verbis , propinquat ipsa sponte suâ . Altera exterior ,

N n iij

5. Quos serpens, leo, tigris, ursus, apri
Dente petunt, iidem se tamen ense petunt.
An distant quia, dissidentque mores,
Injustas acies, & fera bella movent,
Alternisque volunt perire telis?
10. Non est justa satis saevitiae ratio.
Vis aptam meritis vicem referre?
Dilige jure bonos, & miseresce malis.

INTERPRETATIO.

Scilicet homines sese perimunt gladio, quos res inter se differunt ac dissident? hac causa saeviendi non est satis aqua. Optime rependere meritum simile merito simili: iniquos, parant arma crudelia cupiuntque ama, ut aquum est, bonos, & miserere impunis, occidere telis reciprocis, quod eorum mo-

NOTÆ.

quæ rursus ponitur in duplice discrimine: hac enim mors est vel à feris, cuius gerit, fas sit hominem interficere: ad imaginem quippe Dei, inquit Deus Genes. 9. factus est homo.
11. Vis aptam meritis vicem referre.] Par pari cogitando referre, sive cogitationes cogitationibus compensare.

12. Dilige jure bonos.] Quod enim amor nequeat nisi amore compensari, justitiae est bonos, à quibus diligimus, à nobis diligi. Neque tamen sequitur odium odio compensandum: sed

12. Miseresce malus.] Nihil quippe rationi magis consentaneum quam miserorum miseri: mali autem omnes miseri sunt, cùm propter rationes prædictas, tum maximè quia peccando deficiunt: miser quippe, si credamus Varroni 1. 4. de 1. 1. dicitur à minùs, utpote cui cùm opus est, minùs nullo est, vel ut placet Cujacio à Græco μῖνος, scelus.

10. Non est justa satis saevitiae ratio.] Alterius cogitationes tuis cogitationibus contraria nullum tibi dare possunt jus necis in alterum hominem: cùm vita humana ita in summâ solius Dei potestate versetur, ut neque judici, neque ipsi regi, nisi quatenus hic vices Dei

PROSA V.

ARGUMENTUM.

Boëtium, ut sibi videbatur, more sapientis mirantem, Deo mundum regente, bonis adversa, malis prospera accidere, Philosophia monet, non ideo homini dubitandum, cuncta recte fieri, quod causam tantæ dispositionis ille ignoret.

Hic ego, Video, inquam, quæ sit vel felicitas, vel miseria in his proborum atque improborum meritis constituta. Sed in hac ipsâ fortunâ populari, non nihil boni, malive inesse perpendo.
1. Neque enim sapientum quisquam exsul, inops, ignominiosusque 5. esse malit potius, quam pollens opibus, honore reverendus, potentia validus, in suâ permanens urbe florere. Sic enim clarius, testatusque sapientiae tractatur officium, cùm in contingenteis populos regentium quodam modo beatitudo transfunditur: cùm præsertim carcer, nexus, ceteraque legalium tormenta pœnatum perniciosis potius 10. civibus, propter quos etiam constituta sunt, debeantur. Cur hæc igitur versâ vice mutantur, scelerumque supplicia bonos premant, præmia virtutum mali rapiant, vehementer admiror, quæque tam injustæ confusionis ratio videatur, ex te scire desidero.

INTERPRETATIO.

a vulgari. b apertiusque. c vincula.

NOTÆ.

1. Neque enim sapientum quisquam, &c.] hæc dicuntur carcer & Nexus. Nexus quidem, sive ut alij legunt, lex; quoniam vinculis premi supplicium est. Carcer vero etiam à Lucretio inter alia suppliciorum genera numeratur lib. 3.
Sed metus in vita pœnarum pro malefactis
Est insignibus insignis, scelerisque lula,
Carcer & horribilis de saxo jactu deorum,

² Minus etenim mirarer, si misceri omnia fortuitis casibus crederem. Nunc stuporem meum Deus rector^a exaggerat, qui cum saepe bonis jucunda, malis aspera, contraque bonis dura tribuat, malis optata concedat, nisi causa deprehendatur, quid est quod à fortuitis casibus diff. ferre videatur? ³ Nec mirum, inquit, si quid ordinis ignoratā ratione, temerarium confusumque credatur. Sed tu quamvis causam tantæ dispositionis ignores, tamen quoniam bonus mundum rector temperat, rectè fieri cuncta ne dubites.

INTERPRETATIO.

a auget.

NOTE.

Verbera, carnifices, robur, pix, laminationa, teda.

² Minus etenim mirarer, &c.] II. Boëtius eò magis miratur, bonis adversa, malis prospera accidere, quid Deus infinitè sapiens, bonus, & potens, mundum regat: Deus enim accusari non potest aut ignorantia, quâ nesciat haves; aut malitia, quâ velit; aut impotentia, quâ sciens volensque haves nequeat mutare. Id mirabatur etiam David Psal. 72. Mei autem panè moti sunt pedes, panè effusi sunt gressus mei, quia

zelavi super iniquos pacem peccatorum videns. Id etiam mirabatur Jeremias cap. 12. Quare via impiorum prospera, bene est omnibus qui prævaricantur & inique agunt?

³ Nec mirum, &c.] III. Philosophia respondet, hanc admirationem, ut ceteras, oriri ex ignoratione causa: sed ignorationem hanc non esse legitimum argumentum, ex quo concludi possit, Deum non esse bonum mundi rectorem, aut omnia non rectè fieri: sicut deinceps eadē Philosophia probabit.

METRUM V.

METRUM V.

CARMEN, quod dici potest constare duplice genere versuum tetrametrorum alternorum, quorum prior trochæo, posterior spondeo incipit: uterque autem post primum pedem, spondeum, vel iambum, vel dactylium habens cum syllabâ superstite, quam vocant cœsuram, dactylo & spondeo finitur. Excipitur tamen vigesimus versus, cuius primus pes est iambus, & secundus tribrachus.

ARGUMENTUM.

DCIRCO, inquit Philosophia, vulgus miratur effecta cœlestia, terrestria autem non miratur, quod horum noscat, illorum ignoret causas.

Si quis Arcturi sidera nescit
Propinqua summo cardine labi,
Cur regat tardus plaustra Bootes,
Mergatque seras æquore flamas,
⁵ Cùm nimis celeres explicet ortus,
Legem stupebit ætheris alti.

INTERPRETATIO.

Si quis ignoret, stellas Uræ verti prope | habet ortum velociorem, lentus agat currunt
supremum polum, hic admirabitur vehe- | suum, & numquam demissat ignes suos
menter legem cœli sublimis, quâ Bootes, qui | tardos in mare.

NOTE.

¹. *Arcturi.*] Arcturus dicitur ab αρκτος uræ & ὄυρα cauda, quasi uræ cauda, est stella omnium, ex quibus major Uræ constat, maximè polo vicina: unde dici solet stella polaris: quare cum polus arcticus ab hac uræ sic vocatus, nobis semper appareat, utpote nostro horizonte sublimior, idcirco stella hæc, ceu antipodas horreat, numquam occidit: hinc Virgil. I. Georg. v. 246.

Arctos oceanii metuentes aquore tingi.
Scilicet propter odium Junonis, ut fin-

gunt poëtae, que quod majorem ursam in cœlum admissam ægrè ferret, Tethyn rogavit, ne suis hanc pellicem fineret aquis lavari.

Idem Arcturus vocatur etiam *Arctophylax*, & Bootes, de quo fit sermo in 3. ver. su. *Arctophylax* quidem sive *custos uræ* sive, ut loquitur Ovidius, *custos Eri- manthidos uræ*, quod videatur ursam, quam semper comitatur, custodiare. *Bootes* vero sive *bubulus*, quia stellis formam boum curruisque referentibus

Oo